

Cauzele conexate 201 și 202/85

Marthe Klensch și alții
împotriva
Secrétaire d'État à l'Agriculture et à la Viticulture
(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare,
formulată de Conseil d'État al Marelui Ducat al Luxemburgului)

„Prelevare suplimentară asupra laptelui”

HOTĂRÂREA CURȚII (a cincea cameră)
din 25 noiembrie 1986¹

În cauzele conexate 201 și 202/85,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din tratat, de către Conseil d'État du grand-duché de Luxembourg (Consiliul de Stat al Marelui Ducat al Luxemburgului) pentru pronunțarea, în litigiile pendente în fața acestei instanțe între

- 1) **Marthe Kipgen, născută Klensch, văduvă**, comerciantă cu denumirea Laiterie Ekabe la Eschweiler,
- 2) **Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola**, cu sediul la Stolzembourg,
- 3) **Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux**, cu sediul la Berdorf,

și

Secrétaire d'État à l'Agriculture et à la Viticulture (Secretarul de Stat pentru agricultură și viticultură), Association agricole Luxlait, intervenient, cu sediul la Luxemburg (cauza 201/85),

și între

Société civile Exploitation agricole de Niederterhaff, cu sediul la Bertrange

și

Secrétaire d'État à l'Agriculture et à la Viticulture, Laiterie Ekabe, intervenient, cu sediul la Eschweiler (cauza 202/85),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 40 alineatul (3) din tratat, precum și a diferitelor dispoziții ale Regulamentului nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 privind adoptarea normelor generale pentru aplicarea prelevării prevăzute la articolul 5c din Regulamentul (CEE) nr. 804/68 în sectorul laptelui și al produselor lactate (JO L 90, p. 13), astfel

¹ Limba de procedură: franceza.

cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 590/85 al Consiliului din 26 februarie 1985 (JO L 68, p. 1) și prin Regulamentul nr. 1305/85 al Consiliului din 23 mai 1985 (JO L 137, p. 12),

CURTEA (a cincea cameră),

constituită din Y. Galmot, președinte de cameră, G. Bosco, U. Everling, R. Joliet și J. C. Moitinho de Almeida, judecători,

avocat general: Sir Gordon Slynn,
grefier: H. A. Rühl, administrator principal,

după ascultarea observațiilor prezentate de:

– Marthe Klensch, reprezentată de Maître Yves Prussen, avocat la Luxembourg,

- Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola și Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux, reprezentate de Fernand Entringer, avocat-avoué la Luxembourg,

– Société civile Exploitation agricole de Niederterhaff, reprezentată de Maître Yves Prussen, avocat la Luxembourg,

– Guvernul luxemburghez, reprezentat de Ferdinand Hoffstetter, conseiller de direction adjoint în cadrul Ministerului Agriculturii și Viticulturii,

- Comisia Comunităților Europene, reprezentată de dna Denise Sorasio, membră a serviciului juridic,

având în vedere raportul pentru ședință și în urma procedurii orale din 27 mai 1986,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 8 iulie 1986,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin hotărârile din 21 iunie 1985, primite la Curte la 1 iulie 1985, Conseil d'État du grand-duché de Luxembourg a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, cinci întrebări preliminare, identice în cele două cauze conexate, privind interpretarea articolului 40 alineatul (3) din tratat, precum și a diverselor dispoziții ale Regulamentului nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 privind adoptarea normelor generale pentru aplicarea prelevării prevăzute la articolul 5c din Regulamentul nr. 804/68 în sectorul laptelui și al produselor lactate (JO L 90, p. 13).

2 Aceste întrebări au fost ridicate în cadrul acțiunilor introduse de trei fabrici de produse lactate, și anume cea a doamnei Kipgen, născută Klensch, văduvă, comerciantă sub denumirea Laiterie Ekabe la Eschweiler, Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola din Stolzembourg și Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux din Berdorf (cauza 201/85), precum și de un producător de lapte, Société civile

Exploitation agricole de Niederterhaff din Bertrange (cauza 202/85), împotriva Secrétaire d'État à l'Agriculture et à la Viticulture din Marele Ducat al Luxemburgului.

3 Aceste acțiuni urmăresc anularea mai multor decrete ale secretarului de stat referitoare la stabilirea unor cantități de referință în scopul aplicării regimului comunitar de prelevare suplimentară asupra laptelui. În sprijinul concluziilor acestora, reclamantele în acțiunea principală susțin, între altele, încălcarea interdicției discriminării între producători și cumpărători, prevăzută la articolul 40 alineatul (3) din tratat și a unor dispoziții ale reglementării comunitare în domeniul prelevării suplimentare asupra laptelui.

4 În ceea ce privește reglementarea comunitară respectivă, legislația luxemburgheză de punere în aplicare și observațiile prezentate de reclamantele în acțiunea principală, precum și de Guvernul luxemburghez și de Comisie, se face trimitere la raportul pentru ședință. Aceste elemente din dosar sunt reluate în continuare numai în măsura necesară pentru raționamentul Curții.

5 Pentru a putea evalua compatibilitatea legislației naționale cu dreptul comunitar, Conseil d'État al Marelui Ducat al Luxemburgului a suspendat judecata și a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 40 alineatul (3) din Tratatul de la Roma, conform căruia organizarea comună a piețelor agricole trebuie să excludă orice discriminare între producătorii din Comunitate, interzice unui stat membru, în temeiul articolului 2 din Regulamentul (CEE) nr. 857/84 al Consiliului, să aleagă ca an de referință, pentru stabilirea cantității de referință prevăzute la articolul 5c alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 804/68, anul indicat la articolul 2 alineatul (1), în cazul în care, în fapt, această alegere are ca efect avantajarea unui cumpărător și a producătorilor de lapte care fac livrări către acest cumpărător în detrimentul altor producători și cumpărători cărora aceștia le fac livrări?

2) Articolul 2 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (CEE) nr. 857/84 permite, în cazul în care un stat membru a ales ca an de referință anul 1981, să aloce din cantitatea de referință prevăzută la alineatul (1) citat anterior un procent care diferă în funcție de nivelul livrărilor anumitor categorii de debitori, în timp ce o asemenea posibilitate este prevăzută în mod expres de alineatul (2) numai în cazul în care statul membru a ales ca an de referință anul calendaristic 1982 sau anul calendaristic 1983?

3) Structura generală a Regulamentului nr. 857/84 și, în mod special, articolul 2 alineatul (2), articolul 4 alineatul (2) și articolul 8 alineatul (1) din regulamentul menționat anterior, autorizează un stat membru care a optat pentru formula B să acorde cantitatea de referință individuală a unui producător care și-a încetat livrările, ca urmare a încetării activității acestuia, rezervei cumpărătorului căruia acest producător îi efectuase livrările de lapte, în loc să atribuie această cantitate rezervei naționale?

4) Regulamentul (CEE) nr. 857/84 și, în special, articolul 4 alineatul (2) din acest regulament, permite unui stat membru să aloce rezervei ultimului cumpărător cantitatea de referință individuală a unui furnizor care și-a încetat activitatea, majorată chiar cu cantități suplimentare provenind din rezerva națională?

5) În cazul unui răspuns afirmativ la a patra întrebare, Regulamentul (CEE) nr. 857/84 permite atribuirea acestei cantități de referință rezervei ultimului cumpărător cărui furnizor i-a livrat lapte o perioadă de cel puțin doi ani consecutivi?”

Cu privire la prima întrebare

6 Prin prima întrebare instanța națională dorește să afle, în esență, dacă interzicerea discriminării enunțată la articolul 40 alineatul (3) din tratat se opune alegerii de către un stat membru a anului 1981 ca an de referință, în sensul articolului 2 din Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984, atunci când aplicarea acestei opțiuni pe teritoriul său are ca efect crearea unei discriminări între producătorii din Comunitate.

7 Reclamantele în acțiunea principală susțin în această privință că alegerea anului 1981 ca an de referință are ca efect, datorită evoluției pieței produselor lactate în Marele Ducat al Luxemburgului începând din 1981, favorizarea celui mai important cumpărător, respectiv Association agricole Luxlait, în detrimentul celorlalți cumpărători. În schimb, Guvernul luxemburghez susține că, optând pentru anul 1981 ca an de referință, a ținut seama de faptul că fabricile de produse lactate din Marele Ducat al Luxemburgului sunt structurate în mod diferit în ceea ce privește producția membrilor acestora. În opinia acestuia, aplicarea fiecărei formule de atribuire a cotelor ar avea în mod necesar ca efect distribuirea sarcinilor în mod inegal față de diverși operatori, în funcție de nivelul de dezvoltare a exploatațiilor. Comisia subliniază că posibilitatea pentru statele membre de a alege între mai mulți ani de referință le permitea statelor membre să aleagă anul cel mai potrivit, în funcție de structurile de producție și de colectare ale acestora.

8 În temeiul articolului 40 alineatul (3) din tratat, organizarea comună a piețelor agricole, care trebuie stabilită în cadrul politicii agricole comune, „trebuie să excludă orice discriminare între producătorii sau consumatorii din Comunitate”. Această dispoziție vizează toate măsurile privind organizarea comună a piețelor agricole, independent de autoritatea care le stabilește. În consecință, aceasta este obligatorie, de asemenea, pentru statele membre, atunci când acestea pun în aplicare respectiva organizare.

9 Această constatare se impune cu atât mai mult cu cât, în temeiul unei jurisprudențe constante (hotărârile din 19 octombrie 1977, Ruckdeschel, cauzele conexate 117/76 și 16/77, Rec. p. 1753; Moulins Pont-à-Mousson, cauzele conexate 124/76 și 20/77, Rec. p. 1795), interzicerea discriminării enunțate la articolul 40 alineatul (3) din tratat nu este decât expresia specifică a principiului general al egalității, care face parte din principiile fundamentale ale dreptului comunitar. Acest principiu impune ca situațiile asemănătoare să nu fie tratate în mod diferit, cu excepția cazului în care o diferențiere este justificată în mod obiectiv.

10 În consecință, atunci când reglementarea comunitară le lasă statelor membre posibilitatea de alegere între mai multe modalități de aplicare, statele membre sunt obligate să respecte principiul enunțat la articolul 40 alineatul (3). Este cazul în special atunci când acestea pot alege între mai multe opțiuni, în speță între anii de referință 1981 pe de o parte și, în anumite condiții, 1982 și 1983, pe de altă parte.

11 Rezultă că statele membre nu pot alege, într-un asemenea caz, o opțiune a cărei aplicare pe teritoriul acestora ar putea crea, în mod direct sau indirect, o discriminare, în sensul articolului 40

alineatul (3) din tratat, între producătorii în cauză, având în vedere condițiile specifice pieței acestora și, în special, structura activităților agricole desfășurate pe teritoriul lor.

12 Pentru aceste motive, este necesar să se răspundă la prima întrebare că interzicerea discriminării enunțată la articolul 40 alineatul (3) din tratat se opune alegerii de către un stat membru a anului 1981 ca an de referință, în sensul articolului 2 din Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984, atunci când, datorită condițiilor proprii pieței acestuia, aplicarea opțiunii respective pe teritoriul său are ca efect crearea unei discriminări între producătorii din Comunitate.

Cu privire la a doua întrebare

13 Prin a doua întrebare, instanța națională dorește să afle, în esență, dacă articolul 2 din Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 permite ca un stat membru care a ales anul 1981 ca an de referință, în sensul acestei dispoziții, să determine cantitatea de referință a cumpărătorilor alocând cantității de lapte achiziționate de aceștia în timpul anului respectiv un procent, care diferă în funcție de nivelul livrărilor anumitor categorii de debitori.

14 În această privință, chiar din formularea articolului 2 din Regulamentul nr. 857/84 rezultă că opțiunea de a modifica cantitățile de referință în funcție de categoriile de debitori, prevăzută pentru a lua în considerare modificările structurale intervenite după 1981, este oferită statelor membre numai dacă au ales anul 1982 sau 1983 ca an de referință.

15 Această interpretare, întemeiată pe textul dispoziției în cauză este, de asemenea, conformă cu structura sistemului instituit. Astfel cum a subliniat Comisia în mod corect, articolul 2 din Regulamentul nr. 857/84 urmărește să le ofere statelor membre posibilitatea de a alege între două metode pentru stabilirea cantităților de referință. Acestea pot lua ca bază fie anul 1981, caz în care trebuie să renunțe la evoluțiile ulterioare, sub rezerva anumitor cazuri speciale, enumerate în mod limitativ în reglementare, fie un an de referință mai apropiat de intrarea în vigoare a sistemului, caz în care trebuie să țină seama de evoluțiile producției și colectării intervenite până în acel moment. Totuși, aceste două metode fiind în mod clar diferite, nu este posibilă combinarea elementelor uneia cu cele ale celeilalte.

16 Prin urmare, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 2 din Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 se opune, cu excepția cazurilor prevăzute în mod expres în reglementare, ca un stat membru care a ales anul 1981 ca an de referință, în sensul acestei dispoziții, să determine cantitatea de referință a cumpărătorilor alocând cantității de lapte achiziționate de aceștia în timpul celui an un procent care diferă în funcție de nivelul livrărilor anumitor categorii de debitori.

Cu privire la a treia și a patra întrebare

17 Prin a treia și a patra întrebare, instanța națională dorește să afle, în esență, dacă Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 permite ca un stat membru care a optat pentru formula B să acorde cantitatea de referință individuală a unui producător care și-a încetat activitatea, cantității de referință a cumpărătorului căruia acest producător îi livra lapte la data încetării activității, în loc să acorde această cantitate rezervei naționale, chiar și atunci când cantitatea de referință individuală a producătorului respectiv a fost majorată cu cantități suplimentare care provin din rezerva națională.

18 Reclamantele în acțiunea principală susțin că o legislație națională precum cea în vigoare în Marele Ducat al Luxemburgului, care atribuie fabricilor de produse lactate cantitățile individuale de referință ale exploatațiilor care și-au încetat producția, este de natură să creeze un avantaj nejustificat pentru furnizorii acestor fabrici de produse lactate, în detrimentul furnizorilor altor fabrici de produse lactate. În schimb, guvernul luxemburghez și Comisia susțin că reglementarea comunitară impune stabilirea cantităților de referință ale cumpărătorilor în funcție de cantitățile colectate în mod efectiv în timpul anului de referință, cu excepția dispozițiilor specifice contrare care autorizează luarea în considerare a evenimentelor ulterioare.

19 Trebuie amintit, în această privință, că articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 857/84, coroborat cu articolul 6 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 1371/84 al Comisiei din 16 mai 1984 de stabilire a normelor de aplicare a prelevării suplimentare prevăzute la articolul 5c din Regulamentul nr. 804/68 (JO L 132, p. 11), prevede ca, în cadrul formulei B, cantitatea de referință a cumpărătorului să fie adaptată, între altele, pentru a ține seama de cazurile de trecere a producătorilor de la un cumpărător la altul, sub rezerva posibilității statelor membre de a prevedea că o parte a cantităților respective este adăugată rezervei prevăzute la articolul 5 din Regulamentul nr. 857/84 (rezerva națională). Pe de altă parte, articolul 4 alineatele (1) litera (a) și (2) din Regulamentul nr. 857/84 prevede atribuirea la rezerva națională a cantităților de referință disponibile, în cazul în care statele membre au acordat o plată compensatorie producătorilor care s-au angajat să întrerupă în mod definitiv producția de lapte.

20 Reglementarea comunitară în materie nu conține, cu toate acestea, nici o dispoziție care urmărește adaptarea cantităților de referință în cazul în care un producător își întrerupe producția în mod spontan. Prin urmare ar trebui examinat dacă, chiar în absența unei dispoziții exprese în acest sens, acest caz trebuie să fie asimilat ipotezelor menționate în reglementarea citată anterior.

21 În această privință, este necesar să se amintească faptul că în hotărârea din 13 decembrie 1983 (Comisia împotriva Consiliului, cauza 218/82, Rec. p. 4063), Curtea a constatat că, atunci când este necesară o interpretare a unui text din legislația comunitară secundară, aceasta trebuie să fie, în măsura posibilă, în sensul conformității cu dispozițiile tratatului și, în special în speță, cu cerința nediscriminării între producătorii din Comunitate, prevăzută la articolul 40 alineatul (3) din tratat.

22 O interpretare a regulamentului conform căreia cantitatea de referință individuală a unui producător care și-a încetat în mod spontan activitatea rămâne la dispoziția cumpărătorului ar crea o discriminare între producători. Într-adevăr, cumpărătorul ar putea realoca această cantitate producătorilor săi, favorizându-i în acest fel pe aceștia din urmă în mod nejustificat, în raport cu producătorii altor cumpărători. În plus, această interpretare ar avea ca rezultat să oblige producătorul care și-a încetat producția și care ar dori să își reia activitatea față de cumpărătorul său anterior și să nu îi permită să aleagă în acest caz un alt cumpărător. În schimb, un asemenea efect poate fi evitat prin interpretarea dispozițiilor citate anterior ale Regulamentului nr. 857/84 în sensul că adaptarea cantităților de referință se aplică, prin analogie, în cazul în care un producător și-a încetat în mod spontan activitatea. Pe de altă parte, discuția din fața Curții nu a arătat niciun motiv care să justifice tratarea în mod diferit a cazului în care un producător și-a încetat activitatea după ce i-a fost acordată o plată compensatorie și a cazului în care acesta și-a încetat activitatea în mod spontan.

23 Aceste considerente sunt valabile cu atât mai mult în cazul în care producătorul respectiv a beneficiat inițial de alocarea unei cantități suplimentare, prelevată din rezerva națională, în conformitate cu articolele 3 sau 4 din Regulamentul nr. 857/84, adică în special în cadrul realizării unui plan de dezvoltare.

24 Pentru aceste motive, este necesar să se răspundă la a treia și a patra întrebare că Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 se opune ca un stat membru care a optat pentru formula B să decidă acordarea cantității individuale de referință a unui producător care și-a încetat activitatea, în favoarea cantității de referință a cumpărătorului căruia acest producător îi livra lapte la data încetării activității sale, în loc să acorde această cantitate rezervei naționale.

Cu privire la a cincea întrebare

25 Întrucât cea de-a cincea întrebare a fost adresată numai în cazul unui răspuns afirmativ la cea de-a patra întrebare, nu este necesar să se dea un răspuns.

Cu privire la cheltuielile de judecată

26 Întrucât cheltuielile efectuate de guvernul luxemburghez și de Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (a cincea cameră)

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Conseil d'État du grand-duché de Luxembourg, prin hotărârile din 21 iunie 1985, hotărăște:

1) Interzicerea discriminării enunțată la articolul 40 alineatul (3) din tratat se opune ca un stat membru să aleagă anul 1981 ca an de referință, în sensul articolului 2 din Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984, atunci când, ținând seama de condițiile proprii ale pieței sale, aplicarea acestei opțiuni pe teritoriul său are ca efect crearea unei discriminări între producătorii din Comunitate.

2) Articolul 2 din Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 se opune, cu excepția cazurilor prevăzute în mod expres în reglementare, ca un stat membru care a ales anul 1981 ca an de referință, în sensul acestei dispoziții, să determine cantitatea de referință a cumpărătorilor alocând cantității de lapte achiziționate de aceștia în timpul anului respectiv un procent care diferă, în funcție de nivelul livrărilor anumitor categorii de debitori.

3) Regulamentul nr. 857/84 al Consiliului din 31 martie 1984 se opune ca un stat membru care a optat pentru formula B să decidă atribuirea cantității individuale de referință a unui producător care și-a încetat activitatea, în favoarea cantității de referință a cumpărătorului căruia acest producător îi livra lapte la data încetării activității, în loc să acorde această cantitate rezervei naționale.

Everling
Galmot
Joliet

Bosco
Moitinho de Almeida

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 25 noiembrie 1986.

Grefier
P. Heim

Președintele celei de a cincea camere
Y. Galmot